Gazdag István

Rendszerválság: közeledik az igazság órája?

antidogma.hu

2010.12.21.

2010. november 8-án egy rendkívüli fontosságú gazdasági esemény történt, amelyre azonban alig vesztegetett szót a nemzetközi média. Pedig ezen a napon csődvédelmet kért (vagyis gyakorlatilag fizetésképtelenné vált) az AMBAC Financial amerikai hitelbiztosító, egy minden valószínűség szerint példátlan gazdasági katasztrófa előjeleként. A cég ugyanis az USA második legnagyobb ilyen típusú vállalkozásaként a biztosítási logikára alapozott hitelkötvényesítési folyamat egyik verőerének számított, pénzügyi kötvényekké alakítva át az adósságokat - mindezt egy globális pilótajáték keretében!

Az AMBAC-hoz hasonlóGazdag István: Rendszerválság: közeledik az igazság órája? hitelbiztosítók - legalábbis elvileg - fizetési garanciát vállalnak az efféle kötvények értékállóságára. Tehát az egész pénzrendszerünk a szemünk láttára rogyadozik, és olyan kolosszális összegek forognak kockán, hogy egyetlen állam sem lesz képes benyelni ezeket a veszteségeket, amelyekért valamelyik szupranacionális intézménynek (Valutaalap, Európai Központi Bank) kell majd helytállni. A tétek érzékeltetésére, az AMBAC mintegy 700 milliárd dollár értékben garantálta ezeket a hiteleszközöket (CDS - Credit Default Swap), miközben a jelenlegi válság kirobbantójának tartott Lehman Brothers-csődben „csak” 400 milliárd úszott el 2008. szeptember 15-én.

Tudni kell, hogy az ún. származékos termékek lényegében kötvénykockázati „swap”-ek, eladási opció formájában kötött biztosítások arra az esetre, ha a

kötvény kibocsátója nem fizet vagy késedelembe esik, az eladási opciót tehát az első „default”, vagyis a törlesztés elmaradása aktiválja. Például az amerikai hitelszármazékok több mint 97 százaléka ilyen CDS, és az USA-ban a származékos termékek összege megközelíti a 223.400 milliárd dollárt, vagyis a globális GDP 3,7-szeresét! Hogy még rázósabb legyen a dolog, a CDS-eket a pénzpiacon forgatják, és a vállalati mérlegen kívül tartják számon, vagyis nem jelennek meg a cégek könyvelésében. Mérlegükön kívül helyezve őket, a pénzügyi szervezetek mentesülnek e biztosítási szerződéseket garantáló tartalékok képzésétől, és éppen ebből adódik az egész piramis-szisztéma törékenysége. Ha ugyanis a láncolat egyik szereplője „bedől”, akkor ez a dolog természeténél fogva láncreakciót indíthat el. Ráadásul a CDS-ek többségét ingatlan jelzáloghitelhez társították, márpedig az USA-ban jelenleg csaknem 13 ezer ingatlanfoglalást foganatosítanak naponta, drámai bizonyítékot szolgáltatva az amerikai ingatlanszektor eddig soha nem tapasztalt összeomlására.

Mindezzel a stressz-tesztek nem számoltak, mert ezek a termékek - ahogy már említettük - mérlegen kívüliek és minden képzeletet felülmúló pénzösszegeket implikálnak. Egyébként a szakemberek maguk is igyekeznek megnehezíteni a CDS-ek megértését, noha ezek a pénzügyi termékekké és végeredményben pénzzé varázsolt adósságok valójában bűvészmutatványok. Megjelenésükkel csattanós választ kapott a közgazdászok vitája a pénz meghatározásáról: ebben az optikában a pénz ténylegesen csak egy információ, és a munka/tőke kapcsolatot csócsáló régi elméletek mára teljesen érvényüket veszítették.

A válság tényleges főszereplői az olyan „tévedhetetlen pedagógusok”, mint Alan Greenspan, az amerikai jegybank (Fed) volt elnöke, aki egy őszinte pillanatában kertelés nélkül bevallotta, hogy „ha valaki bármit is megértett abból, amit mondtam, akkor rosszul fejeztem ki magam” (Le Monde, 1998. július 9.). A jelenlegi pénzügyi válság szívében tehát a származékos termékek mint metasztázisok állnak, amelyek globális összege egyébként folyamatosan

csökken, a 2008 eleji 690 ezer milliárd dollárról 2009 végére 444 ezer milliárd dollárra.

Ezzel ellentétes tendenciaként azonban - mintegy ismét csak a „fejétől bűzlik a hal” axióma érvényét erősítve - az Egyesült Államok származékos termékállománya 2008 közepén 182.100 milliárd dollár volt, 2010 elején 200.000 milliárd, jelenleg pedig már 223.400 milliárd, vagyis 3,7-szer annyi, mint a Föld teljes GDP-je. Ennek csaknem 95 százalékát négy bankmasztodon (JP Morgan Chase, Bank of America, Citibank és Goldman Sachs) birtokolja, a JP Morgan egyedül 75.250 milliárdot, a globális GDP 1,2-szeresét. Az USA-ban tehát félévente átlagosan 20 ezer milliárd dollárral növekszik a származékos (és jórészt toxikus) termékek állománya, mindez négy gazdasági szereplő kezében koncentrálódva szemléletesen illusztrálja a fináncoligarchia eszeveszett ámokfutását.

Ennek a pénzügyi pocsékolásnak egyre súlyosabbak lesznek a következményei, és a legrosszabb még hátra van. Egyébként az ENSZ illetékes szerve szerint a globális GDP 2009-ben 2,2 százalékkal csökkent, aminek eredményeként 64 millióval nőtt a szegénységi küszöb alatt vegetálók száma. Minden esély megvan rá, hogy a nyugdíjak és a társadalombiztosítás is előbb-utóbb belevész e financiális fekete lyukba. A jelenlegi rendszerválság csupán a kapitalizmus veleszületett szerkezeti hibáját teszi immáron teljesen nyilvánvalóvá: a tőke kevesek kezében történő koncentrációját (Pareto törvénye).

Ez a rendszer, amelyet a hitelalapú féktelen fogyasztást generáló munka, illetve a spekulációs és kamatjövedelmek néhányak általi kisajátítása működtet, kénytelen állandóan szélesíteni a hitelalapot. Amikor aztán elkezd olyanoknak is kölcsönözni, akik nem tudják visszafizetni a hitelt, a rendszer összeomlik. A pénzügyi veszteségek elviselhetetlenné válnak, és a pokolbéli feneketlen hordót töltögető Danaidák mintájára végül csődbe fogják vinni az államokat, mert a Föld összes pénzintézete összekapcsolódik egymással, és ha egyszer beindul a híres dominó-effektus, nem lehet majd megállítani

A helyzetet tarthatatlanságát legjobban illusztráló ír adósság a Nemzetközi Valutaalap szerint 2007-től 2011-ig 28-ról 93 százalékra növekszik, Spanyolországé ugyanebben az időszakban 42-ről 74 százalékra. Egyébként az Írország megsegítésére elköltött 90 milliárd euró semmiség lesz a Spanyolországnak előirányzott 500 milliárdhoz képest. Amint azt a német Die Welt nemrég megszellőztette, a jövőbeli Európai Valutaalap első etapjának szánt Európai Pénzügyi Stabilitási Alap 750 milliárd eurós apanázsát minden bizonnyal a duplájára kell majd emelni Spanyolország megmentéséhez.

Eközben a rendszer valóságos „gennygócának" számító USA-ban maximális fordulatszámon üzemeltetik a bankóprést, 110 milliárd dollárt termelve havonta (!). Ez a horribilis összeg azonban nem a gazdaságot táplálja, hanem szinte nyomban eltűnik a spekuláns fináncoligarchia (a modern Danaidák) feneketlen hordójában. A probléma ugyanis globális, és mindenképpen megoldást igényel, éspedig szupranacionális megoldást a Világbankon, a Nemzetközi Valutaalapon (IMF), az Európai Központi Bankon (ECB) keresztül, amelyek ennek az adósság/fogyasztás alapú gazdasági rendszernek a végső hitelezői.

Előbb-utóbb helyettesíteni kell a dollárt egy másik globális fizetőeszközzel. Ezt a szerepet az SDR (Special Drawing Rights) hivatott betölteni, amely jelenleg a dollárt, az eurót, a jent és a font sterlinget foglalja magába. A G20-ak tehát az államok csődje miatt kénytelenek átrajzolni a globális monetáris rendszert, és meg kell változtatniuk ennek az új „szupervalutának" a működését is - magának a rendszernek a túlélése érdekében. A reform első lépésében más valutákat is bevonnak az SDR-be, hogy azután egy stratégiai nyersanyagokat (köztük aranyat) tartalmazó kosárhoz rögzítsék azt, egyedüli megoldásként a dollár folyamatos esésével szemben. Így az SDR konvertibilissé válna a nemzeti valutákkal, és ellenállna az inflációnak. Tavaly szeptemberben az IMF hússzorosára emelte az SDR-alapú tőkéjét, 21,4 milliárdról 204 milliárdra (kb. 300 milliárd dollár), ez év november 5-én pedig megduplázta ezt, bizonyára nem utoljára, mert a hitelválság

megoldásához - a jelenlegi piramis-rendszer logikája szerint - mindig újabb és újabb hitelek kellenek.

Az Egyesült Államok hanyatlása azonban súlyos veszélyeket tartogat, annál is inkább, mert a világ vezető gazdasága jó ideje tipikus hadigazdaságként működik. Az ipari termelés külföldre telepítése (delokalizálása) következtében az iparban foglalkoztatottak aránya az amerikai aktív népességben az 1974-es 32,6 százalékról mostanra 18 százalékra csökkent, és a 14.600 milliárd dolláros amerikai GDP-ben az ipar már csak alig 3000 milliárd dollárral képviselteti magát, amelynek nagy része - a hanyatló birodalmak szokásos végső stációját tükrözve - a hadiipartól függ.

Barack Obama a jövő évre 768 milliárd dolláros katonai költségvetést terjesztett elő, és ez a tavalyi 512 milliárdhoz képest csaknem ötven százalékos növekedést jelent! Jelenleg a világon eladott fegyverzet 30 százalékát az USA állítja elő, mintegy 75 milliárd dollár értékben, amely összeget hozzá kell adni a 768 milliárdhoz. Így jól látható, hogy az amerikai ipari álláshelyek tekintélyes része közvetlenül a fegyvergyártástól függ, immáron az amerikai ipari termelés 30 százalékát biztosítva, egyetlen szektorként, amely nem ismeri a válságot, a „világ maradékát” viszont annál nagyobb káosszal fenyegetve.

A koreai eseményeket, az Iránnal és Venezuelával szembeni kardcsörtetést, Kína és Oroszország óvatos „kóstolgatását” valójában az Egyesült Államok egyre reménytelenebb gazdasági helyzetének a függvényében kell értelmezni és elemezni. Ez a mostani krach azonban túllép a gazdaság szféráján, és jóval több annál: valódi civilizációs válság, amely a nyugati világ „demokratikus” működését teszi kérdésessé. A Nyugat összeomlik, és mint mindig, amikor egy birodalom összeomlik, nemigen zavartatja magát a protokolltól agóniájának meghosszabbításához.

Teljesen nyilvánvaló, hogy a NATO a nyugati oligarchiák katonai ligájává vált, Izraellel mint előretolt helyőrséggel, amely azonban nem a „civilizáció” előretolt bástyája - mint azt a szalonképességük elnyerése érdekében nemrég

Izraelbe zarándokolt európai populista demagógok (Wilders, Strache, Dewinters és társaik) szánalmas önigazolásként állították -, hanem egy pszeudo-civilizációé, vagyis a liberális parlamenti demokráciáé, amelynek mintapéldánya az Egyesült Államok, többé-kevésbé stréber imitátorai pedig az Európai Unióba tömörült 27 vazallusa. A Nyugat pedig a hanyatlásának mértékében válik egyre agresszívabbá nemcsak a geostratégiai helyzetét veszélyeztető külső kihívásokkal, hanem a saját népessége körében jelentkező esetleges alternatív törekvésekkel szemben is.

Lengyelország például nemrég megválasztotta az első néger képviselőjét, ezzel is illusztrálva, hogy javában folyik a kommunista hűtőszekrényből kikerült kelet-európai országok „politikailag korrekt" felzárkóztatása az irányadó nyugati trendhez. Tulajdonképpen már nem diktatúráról van szó (szájkosár), és nem is totalitarizmusról (agymosás), hanem e kettőnek a bevándorlással való ötvözéséről, aminek a tervek szerint az európai népek heterogén és meszticizált biomasszává történő genetikai mutációját kellene eredményeznie. Ennél rettenetesebb leigázó eszközt még sohasem találtak ki. Legdurvább az egészben, hogy a Jó nevében alkalmazzák, és hogy a Jó harcában Auschwitz a feltörhetetlen hetedik pecsét a halál dialektikáján, amely Európa népeit fenyegeti, a történelem legalamuszibb, legperverzebb és legpusztítóbb felforgatásának áldozataiként.

Magától értetődik, hogy a birodalom szíve, az USA, vagy inkább az USA szívébe beágyazódott lobbik mindent elkövetnek az európai államok „libanonizálása" érdekében (divide et impera). Ehhez szükségük van egy állandóan fenyegető külső ellenségre (most az iszlám), hogy igazolják a nyomasztó nukleáris „védőernyőt", amelyet föléjük tartanak, és ez az ellenség-szükséglet egyúttal igazolja az alávetett európai társadalmak számára az USA által - kötelező példaként - ajánlott rendszert is. Azt a rendszert, amely a fehér népek katasztrofális demográfiai hanyatlásának pillanatában éppen a hanyatlást okozó vírusokat védelmezi: az „emberi jogokat", a judeocentrizmust, a bevándorlást, a multikulturalizmust, az individualizmust...

Nietzsche megjósolta a demokrácia végét: „Európa demokratizálódása egy olyan embertípus létrehozását fogja eredményezni, amelyet a világ legkifinomultabb módján készítettek elő a rabszolgaságra, de elszigetelt és rendkívüli esetekben az erős ember típusa csak még erősebbé, még sikeresebbé, még gazdagabbá fog válni, mint valaha volt, tevékenységei, képességei és álarcai csodálatos változatosságának köszönhetően” (Túl jón és rosszon). Európán már csak ez utóbbi embertípus segíthet. Ha még egyáltalán lehet rajta segíteni...